

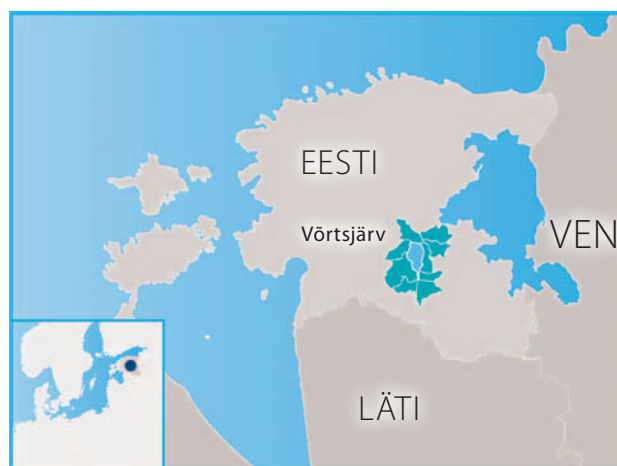
Puhkeala arendus

FLAG: Võrtsjärv

Kolga-Jaani, Võrtsjärv, Eesti

Projekti ülevaade

Projekti peamine siht oli suurendada Võrtsjärvest põhja poole jääva Jõesuu ala turismipotentsiaali, arendades kalastusturismi ning tuginedes paiga kalastuskultuurile ja -traditsioonidele. Selle tarbeks tekitati toetava loomuga ettevõtluskeskkond ning kalastusteemaliste turismiattraksioonidega meelitati piirkonda külastajaid. Turismiattraksioonide hulka kuuluvad näiteks reisid vanal kalepurjekal ning kohalike kalastusviiside ja -vahendite demonstreerimine.

Kontekst ja põhiprobleemid

Võrtsjärve ümbritseb seitse valda. Vallad kuuluvad kolme maakonna koosseisu: Tartu, Valga ja Viljandi. Võrtsjärve piirkonna elanike arv on umbkaudu 18 000 ning rahvastikutihedus on ligikaudu 6,7 elanikku ruutkilomeetri kohta. Piirkonna oluline tunnus on Eesti suuruselt teine järv, mille pindala on 270 km². Järv toidab kohalikku kalandussektorit, mis hõlmab 45 litsentsiomanikku ja 65 elukutselist kalurit.

Tänu ajaloolistele, kultuurilistele ja looduslikele väärtustele on piirkonnal palju potentsiaalseid külastajatraksioone. Samas ei reklaamitud piirkonda enne projekti aktiivselt kui turismisihtkohta ning piirkonna turismitaristu oli väljaarendamata. Seetõttu oli kohalikel ettevõtjatel väike huvi turismiattraksioonidesse või teenustesse investeerimise või standardite tõstmise vastu. Paljud võimalikud turismiattraksioonid olid halvas seisus ja sageli ka juurdepääsmatud. Võrtsjärve looduskaitsealad, mis kuuluvad Eesti Natura 2000 võrgustikku, meelitasid küll ligi paljusid matkajaid ja telkijaid, ent nende liikumine oli reguleerimata ning häiris vahel elusloodust ja/või saastas looduskeskkonda.

Projekti eesmärgid

Projekti põhieesmärk oli suurendada Jõesuu turismipotentsiaali, rajades selle tarvis integreeritud, mitmekesise ja säästliku külastajateenuste võrgustiku ning arendades veetegevusi. Lõplik siht oli luua üks atraktiivseimaist turismissihtkohtadest Lõuna-Eestis.

Üksikasjalikumad eesmärgid olid järgmised:

- › Jõesuu ala muutmine atraktiivseks ja keskkonnasäästlikuks turismissihtkohaks;
- › Võrtsjärve piirkonna kultuuriliste ja ajalooliste väärtuste säilitamine ja kasutamine;
- › Võrtsjärvest atraktiivse turismissihtkoha kuvandi loomine ning piirkonnast teadlikkuse tõstmine rahvusvahelisel tasandil (reklaam, teabe levitamine jne);
- › külastajate teadlikkuse tõstmine Võrtsjärve looduskeskkonnast ja seda ähvardavatest ohtudest;
- › Jõesuu puhkealale juurde pääsemise võimaluste parandamine;
- › toetava loomuga ettevõtluskeskkonna tekitamine ettevõtjate jaoks;
- › navigeerimise ja laevasõidu soodustamine Võrtsjärvel (nt jahisadamate või sildumiskohtade loomisega);
- › piirkonnas matkaturismi tarvis tugikeskkonna loomine (nt teabetahvlid, tualetid, sildid jne).

Projekti kirjeldus

Projekti raames jätkati varem koostatud Jõesuu puhkeala arengukava elluviimist. Arengukava teostamisse on investeeritud 127 800 eurot ning see hõlmas vaatetorniga külastuskeskuse, haagiselaupargi, telkimisplatsi ja kai rajamist. Neid projekte toetasid rahaliselt EL ja KIK (Keskkonnainvesteeringute Keskus). Külastuskeskuse sisustamisel abistati ka programmi LEADER (76 694 eurot) raames.

Siiski oli osa töid veel tegemata ja siin tuligi appi 4. telg. Projekt hõlmas rannaala puhastamist, hekkide istutamist ning teetähiste ja liiklusmärkide püstitamist. Tarvis oli rajada külastajatele mõeldud lisaehitisi (kabiinid suplejatele, jalgratahoidjad) ning kanuud (rentimiseks) ja kalepurjekas Paula vajasis parandus- ja hooldustöid. Lahendada tuli ka ohutusküsimused (tulekustutid, päästevestid jne).

Kalepurjekast pidi saama põhiline kalastuspärandile toetuv atraktsioon, mille pardal viibijatele demonstreeritakse traditsioonilisi kalastusviise, pajatades samal ajal lugusid ja nalju ning tutvustades ülevaetlikult kohalikku kalastuspiirkonda ehk Võrtsjärve. Kalepurjekareisi ajal pakutakse turistidele suitsukala ning neile selgitatakse, kuidas kala puhastamine ja suitsutamine õieti käib.

Põhiosalised

Projekti juht oli Võrtsjärve Sihtasutus, mis asutati 2000. aastal eesmärgiga koostada ühistööna Võrtsjärve piirkonna arengukava. Sihtasutusel on kaks koosseisulist töötajat, juhataja ja turismikorraldaja, ning selle tegevust suunab ja kontrollib seitsmeliikmeline juhatus, mille liikmed määravad ametisse seitse Võrtsjärve ümbritsevat valda. 4. telje projekti juht oli sihtasutuse juhataja Jaanika Kaljuvee.

Projekti tulemused

Projekt oli järjekordne etapp Võrtsjärve piirkonna üldises arendamises rahvusvaheliselt tunnustatuks ja konkurentsivõimeliseks turismisihtkohaks. Projekt aitas kaasa ka toetava loomuga ettevõtluskeskkonna tekitamisele ja piirkonna olmestandardite tõstmisele.

Üldjoontes avaldas projekt kõige enam mõju järgmistele huvirühmadele.

1. Võrtsjärve piirkonna turismiteenuste *tarbijad* ning inimesed, kes huvituvad loodusest ja kultuurist said kasu järgmisest:
 - a. laiem teenusevalik,
 - b. saadaolevate teenuste täiustatud kvaliteet,
 - c. kalastusteemaliste turismiteenuste arendus,
 - d. parem juurdepääs teabele.
2. *Teenusepakkujad* said kasu järgmisest:
 - a. uus taristu, mis soodustab investeerimist ja ettevõtlust;
 - b. tõhusamad turundusvõimalused ja piirkonna parem kuvand, mis on aidanud kaasa ka koostööle eri osalejate vahel. Konkreetsemalt öeldes on projekt aidanud luua aluse koostööks seitsme Võrtsjärve ümbritseva valla vahel ning lihtsustanud piirkonda puudutavate plaanide ühist elluviimist.
3. *Kalurid*

Investeeringud soodustavad kaluritel teenuste ja toodete pakkumist, sest projekt peaks meelitama piirkonda rohkem turiste ja külastajaid. Mitmesugused teenused ja tooted on segunenud ning ühinenud ja kalurid saavad pakkuda oma tooteid kalepurjekareisil.

Projekti tegevuste edu ilmestas asjaolu, et Võrtsjärve külastuskeskuse külastajate arv tõusis 3 990 külastajalt 2007. aastal 7 829 külastajani 2010. aastal. 70% külastajatest olid eestlased. Peale selle purjetas 2010. aastal kalepurjekal 2 490 inimest (2007. aastal 2100) ning Võrtsjärve Sihtasutuses loodi kaks praeguseni eksisteerivat töökohta.

Tänu keskendumisele koostööle ja säästlikule turismile, turismiatraktsioonide kõrgele kvaliteedile ning pikaajalise turismistrateegia vajalikkuse väljatoomisele tuli projekt konkursi „Eesti avastamata aarded 2010“ võitjaks. Piirkond pälvis 2010. aastal ka Euroopa tippsihtkoha (EDEN) tiitli.

Takistuste ületamine: peamised õppetunnid

Projektiga juhiti tähelepanu sellele, kui oluline on ettevõetud tegevustes edu saavutamiseks tegevusprotsess ise. Eri osalejate ühtsel eesmärgil kokkutulemine ja ühised ponnistused aitasid tõsta teadlikkust piirkonna potentsiaalset ning luua koostööd soosiva suhtumise. See protsess küll võttis aega ja nõudis ressursse, ent lõppkokkuvõttes aitas asjaomastel sektoritel kaardistada ühtsed ideed piirkonna turismisihtkohana arendamise kohta.

Koostöö tähendas, et inim- ja finantsressursse sai ühendada ja tõhusamalt kasutada. See aitas ka tagada laiema teenusevaliku arendamise ning piirkonna ainulaadsuse parema väljatoomise, mis omakorda aitas kaasa edu saavutamisele turundustegevuses.

Tulevikuväljavaated

Projekti käigus sai selgeks, et peale turismiatraktsioonide ja -taristu arendamise on eduka turismipiirkonna rajamiseks vajalik ka turundustegevus. Teisisõnu leidis kinnitust, et tuleb luua kindel turundusstrateegia ja -plaan. Selle otstarbeks korraldatakse uuring, et saada rohkem teada olemasolevate ja võimalike huvirühmade kohta.

Projekti raames käivitatud tegevused jätkuvad põhiliselt Võrtsjärve Sihtasutuse rahalisel toel ka tulevikus.

Ülekantavus

Projekt on hea näide sellest, kuidas piirkonna nn kalastuslugu (kalurid, kalepurjekas, kala, kalastusvahendid ja -rajatised, kalurite elu ning kaluriküla) võib saada turismipiirkonna arenduse strateegia aluseks. Samas peitub sellise ettevõtmise edu seotud osalejate koostöös, mis võib aidata kaasa mitmekesise turismisihtkoha loomisele, mida arendatakse ja reklaamitakse kooskõlastatult moel.

Projekt näitab, et minimaalsete ressurssidega on võimalik teha ära palju, kui asjaosalised on valmis vähesest alustama ja suudavad keskenduda pikaajalisemale sihtmärgile (suured jõed saavad alguse väikestest ojakestest). Väiksed investee-ringud päästevestide soetamiseks ei pruugi esialgu eriti olulised tunduda, kuid nii moodustati alus, millele sai rajada edasised toimingud.

Projektiga demonstreeritakse ka seda, kuidas aktiivne projektimeeskond suudab asjakohaste meetmete rakendamisega projekti edukalt ellu viia ja projekti rahalisi vahendeid tõhusalt hallata.

Kulud ja rahastamine

Projekti kogukulud moodustasid 24 232 eurot.

FLAG pakkus 18 174 euro (75%) suurust toetust ning 6 058 eurot (25%) pärines Võrtsjärve Sihtasutusest.

Võrtsjärve külastuskeskust haldab nüüd Võrtsjärve Sihtasutus ning keskuse äritegevusest (suveniiride müük, tubade rentimine, sõit kalepurjekal jne) saadav tulu on aidanud keskusel saada tulusaks eraldiseisvaks ettevõtteks.

Projekti andmed

Nimetus: Puhkeala arendus Jõesuu alal

Kestus: veebruar 2010 – veebruar 2011 (1 aasta)

Juhtumiuuringu kuupäev: aprill 2011

Projekti elluviija

Võrtsjärve Sihtasutus

Kruusa 15, Elva 61503, Eesti

www.vortsjarv.ee

Võrtsjärve külastuskeskus

Jõesuu puhkeala Kolga-Jaani vald

Viljandi maakond

Eesti

Teave: www.vortsjarv.ee

FLAGi kontaktid

MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond

jaanika@vortsjarv.ee

www.vortskalandus.ee

Tel +372 52 98 561

[FLAGi teabeleht](#)

Toimetaja: Euroopa Komisjon, merenduse ja kalanduse peadirektooraat, peadirektor.

Lahtiütlemine: Ehkki merenduse ja kalanduse peadirektooraat vastutab käesoleva väljaande avaldamise üldküsimuste eest, ei vastuta ta selle sisu eest ega taga andmete õigsust.